

8. Чуча О. А. Віртуальні екскурсії на уроках української літератури як засіб розвитку загальнокультурної компетентності учнів. Таврійський вісник освіти. Скарбниця методичних ідей. 2016. № 2(54). С. 220 – 227.

9. Шляхтина С. Программы для создания виртуальных туров. «КомпьютерПресс». 2006 № 4. URL: <http://compress.ru/article.aspx?id=15669>.

Анна СОКІЛ

ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

У контексті вивчення актуальної нині проблеми реалізації змішаного навчання майбутніх юристів, котре розглядається науковцями як поєднання онлайн- та офлайн-освітнього процесу на засадах студентоцентричного персоніфікованого та компетентнісного навчання (Даниско, Семеновська, 2018), особливе місце в методологічній базі дослідження займає *діяльнісний підхід*, що набуває певної своєрідності, яка проявляється в тому, що він: 1) уможливорює розглянути основні компоненти діяльності викладачів та студентів-майбутніх юристів з єдиних методологічних позицій і тим самим розкрити природу їх взаємодії під час змішаного навчання; 2) уможливорює вивчити специфічні особливості діяльності всіх учасників освітнього процесу через проєкцію загальних концептуальних положень теорії діяльності на процес підготовки майбутніх юристів у закладах фахової передвищої освіти; 3) зорієнтовує на визнання важливості фактором розвитку особистості студента в умовах змішаного навчання спеціальним чином підібрану діяльність; 4) визначає освітній процес у закладах фахової передвищої освіти, які готують юристів, відповідно до компонентів діяльності людини.

У науковій літературі на підставі аналізу структури навчальної діяльності виокремлено два компоненти: закономірне та випадкове, де випадковість виступає формою прояву закономірного. При цьому дослідники зазначають, що без закономірності не було б випадковості (Колесникова, 2021). У зв'язку з цим, досліджуючи проблему пошуку оптимальних та ефективних шляхів реалізації змішаного навчання майбутніх юристів у системі фахової передвищої освіти, ми розглядаємо цей процес як досягнення чогось інноваційного, сучасного, цінного в означеному контексті.

Цілком погоджуємося з І. Бехом, який убачає суть діяльнісного підходу, насамперед, у гуманітаризації освітнього процесу, що впливає з необхідності його гуманізації. Гуманістична педагогіка у діяльнісному вимірі надає великого значення організації навчально-пізнавальної діяльності тих, хто навчається, насамперед, самостійної пізнавальної діяльності. Практичний досвід свідчить, що сучасна студентська молодь, яка навчається у системі фахової передвищої освіти, не готова до серйозної самостійної роботи, яка складає основу дистанційного та змішаного навчання. Водночас, сучасна молодь не готова до науковомісткої праці, яка в процесі стрімкого розвитку інформаційного суспільства схильна лише ускладнюватися. Як відзначав І. Бех, дидакти не запропонували жодної нової альтернативи в цьому плані, що дозволяє одним із шляхів вирішення зазначеного питання вважати шлях гуманітаризації викладання наукового знання (Бех, 2012).

Продовжуючи позицію науковця, відзначимо, що зазначений процес варто розуміти як надання конкретній навчально-пізнавальній та самостійній діяльності студента в умовах змішаного навчання ціннісного спрямування. Тому виникає необхідність урахування та розвитку особистісних цінностей студентів-майбутніх юристів, звернення до їх готовності самостійно опановувати навчальний матеріал під час змішаного навчання.

Ми переконані, що для формування у студентів внутрішньої готовності до самостійної навчально-пізнавальної діяльності під час змішаного навчання необхідно:

1. Здійснити розвивальний вплив на мотиваційну сферу студента, тобто сприяти закріпленню його правильних суджень, де змістом є «ядро» особистості, своє особисте «Я» (виділення, усвідомлення, утвердження власної позиції). Критерієм цього має бути якість та міра особистісного розвитку майбутнього юриста, здатність провадити самостійну роботу.

2. Провести спеціальну роботу, спрямовану на осмислення студентами власних умінь самостійно працювати, опановувати навчальний матеріал як за традиційного навчання, так і в режимі онлайн, позитивно сприяти підвищенню ефективності самостійної навчально-пізнавальної діяльності особистості.

3. Забезпечити формування розуміння юриста як носія правових знань, оскільки результат знань здобувача – це результат власних зусиль та зусиль педагога.

Варто погодитися із науковцями, що особистість може лише в активній діяльності вивчити, осмислити й інтерпретувати в новій ситуації навчальний матеріал, застосувати у практичній діяльності. Як відзначає Т. Собченко, діяльність вважається специфічною формою людської активності, яку людина може регулювати свідомо і тим самим породжувати власну свідомість. При цьому будь-яка діяльність людської істоти пов'язана зі змінами навколишньої дійсності та внутрішнього світу людини (Собченко, 2021).

Дослідниця у своїх працях визначила універсальну елементарну базу людської діяльності, яка має вигляд певного ланцюжка: *ресурси* (психофізіологічні задатки, ціннісні орієнтації та мотиви діяльності) – *потенціал* (значущі для діяльності якості людини) – *дія* (функціональні компоненти діяльності) – *умова* (загальний соціокультурний простір і ситуаційні детермінанти) – *мета* (ідеальна модель очікуваного результату діяльності) = *діяльність*. Продовжуючи її позицію, ми вважаємо, що цей ланцюжок становить суть діяльнісного підходу у процесі реалізації змішаного навчання майбутніх юристів.

У ході аналізу наукового доробку вчених (О. Даниско, О. Колесникова, Н. Кононец, Л. Семеновська, Т. Собченко та ін.) з'ясовано, що універсальними характерологічними ознаками самостійної навчально-пізнавальної діяльності майбутніх юристів в умовах змішаного навчання є:

- цілеспрямованість (передбачає наявність мети як завчасно запланованого результату);
- усвідомленість (задіяність, підключеність цілевизначальної, мотиваційної, орієнтаційної, інформаційно-контролюючої, регулювальної функцій свідомості);
- продуктивність (здійснення зовнішніх чи внутрішніх перетворень стосовно самого суб'єкта діяльності);
- опосередкованість (задіяність студентом різних інтеріоризованих засобів спілкування);
- предметність (відображає предметну спрямованість діяльності – самостійне опанування студентами усіма предметами навчального плану);
- соціальність (самостійне опанування системою знань, умінь, і навичок, які потрібні юристам для майбутньої професійної діяльності в сучасному соціумі);
- процесуальність (вимагає втілення визначеної системи дій, яка призведе до запланованого результату навчання);
- ресурсна орієнтованість (відображає здатність студента задіяти будь-які доступні ресурси для самостійної роботи та досягнення мети).

Аналіз наукової літератури дозволяє зробити висновок про те, що можливість свідомого вибору студентом мети діяльності й конструювання програми її досягнення, організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності, наявність ресурсів, які

можливо використати в умовах змішаного навчання для досягнення мети, виступають суттєвими характеристиками діяльності, що стає підставою для виокремлення її серед інших форм студентської активності під час професійної підготовки у закладі фахової передвищої освіти в умовах змішаного навчання. При цьому види діяльності можуть відрізнитися один від одного за своїм об'єктом, що надає їм спрямованості та робить тісно пов'язаними з визначеною метою. Відтак, вище зазначене характеризує діяльнісний підхід та визначає вектори його реалізації під час змішаного навчання майбутніх юристів.

Список використаних джерел

1. Бех І. Гуманістична педагогіка у розвивально-особистісному вимірі. *Освітлогія*. 2012. Вип. 1. С. 52–58.
2. Даниско О. В., Семеновська Л. А. Генеза та сучасний зміст поняття змішаного навчання в зарубіжній педагогічній теорії і практиці. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Т. 65, № 3. С. 1–11.
3. Колесникова О. А. Діяльнісний підхід до формування в учнів експериментаторських умінь засобами мобільних та дистанційних технологій в навчанні фізики : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2021. 22 с.
4. Кононец Н. В. Педагогічні інновації вищої школи: ресурсно-орієнтоване навчання. *Педагогічні науки : зб. наук. праць*. Полтава, 2012. Вип. 54. С. 76–80.
5. Собченко Т. М. Змішане навчання студентів філологічних спеціальностей у закладах вищої освіти: історія, теорія, практика, перспективи: монографія. Харків : СГ НТМ «Новий курс». 2021. 374 с.

Яна ДЕМУС

ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАТИКА ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Якісна підготовка майбутніх учителів фізичної культури не можлива без усвідомлення студентами основ педагогічної діяльності, що включає не лише здобуття знань, умінь і навичок, а й виховання належного ставлення до майбутньої освітньої практики, тому формування професійно-педагогічної компетентості має відбуватися на основі глибокого розуміння сутності діяльності вчителя [2, с. 4]. Важливе місце в системі підготовки вчителя фізичного виховання посідає визначення змісту й структури його професійної діяльності, обсяг виконуваних ним педагогічних функцій; рівень вимог до кожної з них, до знань, умінь і навичок, необхідних для повноцінного виконання професійних обов'язків [4, с. 305]. Визначальною особливістю роботи педагога є виконання навчальних програм, які він реалізує з конкретним контингентом і в конкретних умовах певного навчального закладу. При цьому виконання педагогічних функцій вчителя фізичного виховання забезпечується плануванням роботи з фізичної підготовки учнів, організацією та реалізацією системи фізичного виховання, контролем, обліком і аналізом педагогічної діяльності тощо. В цілому, ефективність професійно-педагогічної діяльності вчителя фізичного виховання визначають доцільність застосованих ним педагогічних дій і використання найоптимальніших способів організації педагогічного впливу на учнів у навчально-виховному процесі з фізичної культури в школі. Важливим є також стиль взаємодії вчителя з учнями, що впливає на результати навчання. Він є виявом педагогічної культури та рівня професійно-педагогічної підготовленості вчителя фізичного виховання, визначальною характеристикою його фахової діяльності [3, с. 3-4].